

M.A. 3rd Semester Examination, 2023**SANSKRIT**

PAPER — SAN-304(A, B & C)(New)(CBCS)

*Full Marks : 50**Time : 2 hours**The figures in the right hand margin indicate marks**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable*

एकः प्रश्नः समाधेयाः

1. एकः प्रश्नः समाधेयः—

10×1

एकটি প্রশ্নের উত্তর দাও—

(क) 'वृद्धव्याघ्रलब्धविप्रकथा' इति उपाख्यानस्य विषयः
स्वभाषया वर्णयताम् ।'বৃদ্ধব্যাহ্র-লব্ধবিপ্র কথা' গল্পটির বিষয়টি নিজ ভাষায়
লেখ ।

(ख) धर्मबुद्धि-पापबुद्धिकथा इति उपाख्याने धर्मबुद्धेः श्रेष्ठत्वं प्रतिपाद्यताम् ।

धर्मबुद्धि-पापबुद्धिकथा गল্পरुचिंते धर्मबुद्धिः श्रेष्ठं प्रतिपादन कर ।

2. एकः प्रश्नः समाधेयः —

10 × 1

एकটি প্রশ্নের উত্তর দাও —

(क) शाकुन्तले मधुकरवृत्तान्तस्य नाटकीयोपयोगिता व्याख्येया ।

অভিজ্ঞানশকুন্তলম্ নাটকে মধুকরবৃত্তান্তের নাটকীয় উপযোগিতা ব্যাখ্যা কর ।

(ख) कण्वस्य चरित्रमालोच्यताम् ।

কণ্ণের চরিত্র আলোচনা কর ।

3. द्वयोर्व्याख्या कार्या —

5 × 2

দুটি ব্যাখ্যা কর —

(क) पण्डितोऽपि वरं शत्रुर्न मूर्खो हितकारकः ।

বানরেণ হতো রাজা বিপ্রশ্চীরেণ রক্ষিতঃ ॥

পণ্ডিতোऽপি বরং শত্রুর্ন মূর্খো হিতকারকঃ ।

বানরেণ হতো রাজা বিপ্রশ্চীরেণ রক্ষিতঃ ॥

- (ख) “अतीऽहं ब्रवीमि- यस्य बुद्धिर्बलं तस्य इति ।”
“अतोऽहं ब्रवीमि-यस्य बुद्धिर्बलं तस्य इति ।”
- (ग) “मातृवत् परदाराणि परद्रव्याणि लोष्ट्रवत् ।
आत्मवत् सर्वभूतानि वीक्षन्ते धर्मबुद्धयः ॥”
“मातृवत् परदाराणि परद्रव्याणि लोष्ट्रवत् ।
आत्नवत् सर्वभूतानि वीक्षन्ते धर्मबुद्धयः ॥”

4. द्वयोर्व्याख्या कार्या—

5×2

दूटि व्याख्या कर—

(क) आ परितोषाद् विदुषां न साधु मन्ये प्रयोगविज्ञानम् ।
बलवदपि शिक्षितानामात्मन्यप्रत्ययं चेतः ॥

आ परितोषाद् विदुषां न साधु मन्ये प्रयोगविज्ञानम् ।
बलवदपि शिक्षितानामात्न्याप्रत्ययं चेतः ॥

(ख) सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यं मलिनमपि हिमांशोलक्ष्म
लक्ष्मीं तनोति ।
इयमधिकमनोज्ञा वल्कलेनापि तन्वी किमिव हि मधुराणां
मण्डनं नाकृतीनाम् ॥

सरसिजमनुविद्धं शैबलेनापि रम्यं मलिनमपि हिमां-
शोर्लक्ष्म लक्ष्मीं तनोति ।
इयमधिकमनोज्ञा वङ्गलेनापि तन्वी किमिव हि मधुरानां
मन्दनं नाकृतीनाम् ॥

- (ग) अर्थो हि कन्या परकीय एव तामद्य संग्रेष्य परिग्रहीतुः ।
जातो ममायं विशदः प्रकामं प्रत्यर्पितन्यास इवान्तरात्मा ॥
अथो हि कन्या परकीय एव तामद्य संग्रेष्य परिग्रहीतुः ।
जातो ममायं विशदः प्रकामं प्रत्यर्पितन्यास इवान्तरात्मा ॥

[Internal Assessment – 10 Marks]